

מסורת הש"ס

א) קדושין ס"ה, ב) ודברך נגמ' כח"ל, ג) קדושין ס"ח: נגמ' ל"ג, ד) קדושין ס"ט ע"ש היטב, ט) וקדושין ס"ה: קדושין ס"ה: א) ל"ג הדל, ב) דברים מ"ו, ג) ודברים ס"ד, ד) ודברים ס"ה, ו) וישן היטב מוספת, ז) וישן ס"ג: סוף ד"ה וטובל וי' וטוב' וזכוס' וי' ד"ה ג"ה וי' יטוב על וי'.

תורה אור השלם

1. כי תהיון לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחרת שנאה וילדו לו בנים האהובה והשנאה בנים יהיו והשנאה יורשתה ויהיו הבכור לשנאה: דברים טו כ"ג ערות אחותך בת אבך או בת אמך מולדת בית או מולדת תוך לא הגלה ערותך: ויקרא י"ז י"א
2. ערות בת איש אבך מולדת אבך אחותך הוא לא הגלה ערותך: ויקרא י"ז י"א
3. אם אגידו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לראשית וראי' ב"ב כ"ג: שבת כ"א ב"ב
4. כי יסיר את בנה עטור ויגדלו בנים או בנות ארצות וקראו יתן לו בנים ויהיו בנים ארצות: דברים י"ד כ"ב ודברים י"ד כ"ב

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה למה וי' וי' נראה י"ב זה אינו ממניי' וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לראשית וראי' ב"ב כ"ג: שבת כ"א ב"ב

הגהות מורה"ב

א) היסודות ד"ה וי' אשכנזי' וי' וי' נג' דעממ' עובדת כוכבים ע"ה לא הו' כ"י כ"ג:

מוסף רש"י

ובי יש אהובה לפני יסיר לרבות שאר מוסרין: אלא לרבנן. איטריך קרא לפרושי טעמא ד' אומות גופייהו ולמעוטי שאר אומות דליין אדוקין בעבודת כוכבים כמתן כדקיימח' לן (וחילן דף י"ג): עובדי כוכבי' שבת"ל' לאו עובדי עבודת כוכבי' הן אלא מנהג אבותיהן בדיהן ולא איתר' ליה רביא' ושאר אומות מנגלן. ודכוותיה אמרינן בקטבדרין (דף כ"ה). גבי לא ירבה לו נשים ולא יסור לבניו) דל"ש היו לא יסור לבניו דכלאו פירושא דקרא הוה דרשינן ביה טעמא ולרבנן דלא דרשי טעמא דקרא בעלמא הכא קרא פירש טעמא: מנ"י

ביצד פרק שני יבמות

כ"ג

פרט לחייבי לאוין. אם נשא אביו ממורת והוליד בת לאו אחותו היא ואיננה דלא תפסי בהו קדושי: יש אפוסכ לפני המקום. נזוך היה לה לחזיר שאם זה היה אהוב את זו ושנאה את זו אין הבכורה משתנה בכך פשיטא שאם זה שנאה אין המקום שנאה: שנאה בנישואיה.

ובי יש אהובה לפני המקום. דפשיטא דכוכבי אהבת ושנאה הנבעי לא יפקיע המקום זכות בנה ואם תלמדה וימנה שנאה היינו רשעה דהיא שנאה לפני המקום וי"ל דמשמע ליה אהובה ושנאה בנישואיה ואם נדרשעה מדכר בלל נישואיה נמי יש לשנאותה א: ורבי יוסי ברבי יהודה חד בשפחה וחד בעובדת כוכבים. ור"מ ולמה לי קרא דהאשה וילדיה דמבת אשת איש נפקי מריוויה דלין אישות לאיך זה וי"ל דהוה מוקמינן קרא דמסתמנא טפי ואיך הוה מרבינן מולדת חוץ בין שאומרים לאיך הולא כי דוכי דמרבין מיניה חייבי כריתות: ור"מ אשמעינן עובדת כוכבים טשום דלא שייכא במצות. לא הוה לרין להן לריתותא דעובדת כוכבים אלא מפרש בהדיא קרא ונבעמח קמא קני דלי לאו אלא כל קרא הוה מוקמינן בשפחה משום דלין לה י' חייס ור"מ השתא דליכא טעמא דעובדת כוכבי' ואיכא טעמא דשפחה למה לי קרא דהאשה וילדיה דמבת אשת איש נפקי מריוויה דהי מינייהו מפקת וי"ל דה"א טעמא דלא שייך במתא עריף והוה מוקמינן לה בעובדת כוכבי' א' ור"מ דטעמא דעובדת כוכבי' הוה אלא משפחה כיון דליכא בשפחה טעם לה דהו' דלא הו' בעובדת כוכבי':

ואימא פרט לחייבי לאוין אמר ר' רב פפא אייבי לאוין תפשי בהו קדושת דכתוב יב תהיון לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחרת שנאה ובי יש אהובה לפני המקום ויש שנאה לפני המקום אלא אהובה אהובה בנישואיה שנאה שנאה בנישואיה ואמר רחמנא כי תהיון ואימא פרט לחייבי כריתות אמר רבא אמר קרא ערות אחותך בת אבך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ יבין שאומרים לו לאבך קיים בין שאומרים לו לאבך הוצא ואמר רחמנא אחותך היא אימא בין שאומר לו אבך קיים בין שאומר לו אבך הוצא ואמר רחמנא אחותך היא לרבות אחותו משפחה ועובדת כוכבים אמר קרא בת אשת אבך מי שיש לו אישות לאבך בה פרט לאחותו משפחה ועובדת כוכבים ומה ראת מסתברא חייבי כריתות הוה ליה לרבות שכן תפסי בהו קדושת לעלמא אדרבה שפחה ועובדת כוכבים הוה ליה לרבות דאי מגיירה לדידיה נמי תפסי בה קדושת לכו מגיירה גופא אחרינא היא ורבנן למעוטי שפחה ועובדת כוכבים מנא להו י' נפקא להו י' מהאשה וילדיה תהיה לאדוניה ורבי יוסי בר' יהודה חד בשפחה וחד בעובדת כוכבים וצריכי דאי אשמעינן שפחה משום דאין לה חיים אבל עובדת כוכבים דאית לה חיים אימא לא ור"מ אשמעינן עובדת כוכבים משום דלא שייכא במצות אבל שפחה דשייכא במצות אימא לא צריכא ורבנן אשכחן שפחה עובדת כוכבים מנא להו וכו' גילף משפחה הנהו מצרך צריכי י' א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי י' אמר קרא י' כי יסיר את בנה מאחרי בנה מישראלית קרוי בנה ואין בנה הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנה אלא בנה אמר רבינא ש"מ בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנה י' לימא קסבר רבינא י' עובד כוכבי' ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר נהי דממור לא הו' כשר נמי לא הו' ישראל פסול מיקרי האי בשבעה אומות לרבי שמעון דרבי טעמא דקרא אלא לרבנן מנא להו מואן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ברבי יהודה רבי שמעון היא: מתנ"י

א) קסבר רבינא עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר. כן גיר' הקושטא ורבי יוסי וכן תמוז ברוב ספרים כאלן אכלל בקדושין בסוף פרק האומר ודף סח: (וס' ברוב ספרים תמוז הולד ממור וכן גורס הס' וכן נראה עיקר לר"י דכיון דמור דמרי' שפאלת עדין ליה הוה טפי ממור ממא' דהוה עדין במר עובד כוכבים דלין ממורות לעובד כוכבים וכן משמע לעיל דקא"ר יוחנן כספ"ק (דף י' וס') וכולן לפסול והדר אשכחן דמרי' קמי' דשפאל' אלא חוץ לרבינא קמי' דעובדת כוכבים קרוי בנה אלא בנה ואין מושפין לקדושי עובד כוכבים הוה ולא ממור והא דאמרין קמי' דקרא י' כבור (בבבב' דף מ' וס') גבי ליה שנתעברה מן העובד כוכבים בנה פטור מבי' פלגיש לא מינא למ"ד חוץ מזהמין את הולד אלא אפילו למ"ד מזהמין לוי פסול איקרי אומר רבי דמ"ד חוץ מזהמין היינו מ"ר הולד ממור דלאו במר עובד כוכבים עדין ליה ולשון מזהמין על שם עובדי כוכבים שכן מזהמין ויבגוערם לא פירש שם כן: והוא בשבעה אומות כרבי.

א) ור"מ דלא תחנן צם דכמיז נמי החס מוקמינן דוקא ד' אומות א"ע"ג דלין שייך שם הסרה דנגירותן איירי כדאמר בהערל ולקמן דף ע"ו. וס' וי"ל דעל כרחק אי אפשר לאוקומי בכל אומות דמאדקר גר עמוי ומאזני מרי ודלומי מכלל דשאר גרים שרי בישראל ואם תלמדה והיכי כרת ברית שאלמה עם חורס מלך לור דמיז ויכרתו ברית שניה (מ"ה א) והכמיז לא תכרות להם ברית ולא תחנן (ו' דברים) וכל האומות עובדי עבודת כוכבים איירי כמו ולא תחנן י"ל דשמה לא אסר אלא כריתת ברית לאש עובדת כוכבים דכתיב בלתיך קרא לא תכרות להם ולא להיהם ברית (שמות כג) או שמא חירס מלך לור גר מושב היה ועוד ג"ל דלא מיתסר כריתת ברית אלא דוקא בשבעה אומות מדכמיז גבי בעגוטיס (יהושע ט) אולי בקרבי אמה יושב ואיך אכרות לך ברית משמע דשאר אומות שרי ור"מ דלא תחנן איירי בכל אומות עובדי עבודת כוכבים כריתת ברית שאני דמוכח עניינא דאיירי דוקא בשבעה אומות כמו לא תחיה כל נשמה דדוקא ו' האומות היו מנויים להרס דכתיב שבעה גים רבים ועומים וכו' המרס חרסין (דברים ו) וזוה הכתוב שלא לכרות להם ברית שלום שלא להיחוסם כדי לנכוס ארץ ישראל: מואן תנא דרשי ע"ה דרבי יוסי בר' יהודה ר"ש היא. בסוף פ' האומר (קדושין ו) וס' אימא הך סוגיא ומשני בענין אחר דלמח קרא לי וקאמר נמי בתר הכי אס כן האשה וילדיה למה לי ומוקי לה לדרשא אחרימי ולא קאמר חד בשפחה וחד בעובדת כוכבים וצריכי: קדמו

עין משפט

נא א מ"י פ"ד מהל' אישות ה"י ד' סמך עשין מח טושי"ע אהי"ע סמך מד ספ"ק י' נב"ב ב מ"י פ"ג מלכות אסורי ביאה הלכה א טושי"ע אהי"ע סמך טו ספ"ק י' ב ג מ"י פ"ה מהל' יגוס הלכה ד: כא ה מ"י פ"ה מהל' אסורי ביאה הלכה ג סמך לאין קה טושי"ע אהי"ע סמך ד ספ"ק י':

תוספות ישנים

א) וקוד דפשיטא דלין לגבי להסדר לכן תלמדה בין שאומרים לאיך הולא והיני חייבי כריתות דלכא לאוקומי ממני' לאין דא' ככר שמעין להו מ"י חייביה סה"י קדושין מוספין כה וטו' נחמ' לאוקומי ממני' כריתות דכפרק האומר שמשע דלא לרין רק חד קרא לשפחה ויעובדת כוכבים דקרא אלא האשה וילדיה למה לי ולא קאמר חד בשפחה וחד בעובדת כוכבי' וי"ל דהכא היינו טעמא דאשכחן מרי קראי משום דמין הכא דאף חייבי כריתות דלית כהו קדושין מרבין מרבין מולדת חוץ בין שאומרים לאיך הולא ח"כ י' נכא מרי קרא לשפחה ועובדת כוכבים לא הוה ממעטין לך רק חד מינייהו סה"י טו' לרבות כל מה שצול דהא ק"ה חייבי כריתות מרבין אף חייבי כריתות מרבין אלא כהו אף חלק עיניהם ויחסי י' קאמר הכא אשכחן שפחה עובדת כוכבים מנגל' אחלי לא שמשע דמרי' קמי' דשפאל' היינו וילדו כל היכא דקרינא ביה כי מהיני קרינא ביה וילדו לו ופשיטא ויעובדת כוכבים לא נמי היי' נתיי' דהי קאמר תלמדה כפרק האומר וי"ל לא מצי למימר כן משום דאף חייבי כריתות דלא קרינן בהו נמי כי מהיני מרבין הכל ממוולדת חוץ: שכיחין אולין:

תוס' חד מקבאי

היא. ודלדה כהו ולא תפסי בה קדושין ואפי' בשפחה ששכלה לכסות עבודת דשייכא במצות דוא אמר בהא ששעמא וצריכה דאי אשמעינן בעובדת כוכבים משום דלא שייכא במצות. ואם אנס ומתה אשה מותר ליה ודוקא לאת' ביתא האשה אבל בחיי האשה אסור לישא בתה והגן והגשן סן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה דרשי לגבי נשי שכיחין אולין: